

**MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA
ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE
Școală doctorală *Arte și studii culturale***

CZU: [780.8:780.641.082.2]:781.6(043)

**POSIBILITĂȚILE EXPRESIVE ALE FLAUTULUI ÎN SONATELE
PENTRU FLAUT ȘI PIAN ALE COMPOZITORILOR DIN
ROMÂNIA ȘI REPUBLICA MOLDOVA ÎN A DOUA JUMĂTATE A
SECOLULUI XX**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTOR ÎN ARTE

SPECIALITATEA 653.01 - MUZICOLOGIE (CREAȚIE)

Doctorand:

Conducător de doctorat:

Serbinov Maria

Melnic Victoria,

Prof. univ. dr., Maestru în Artă

CHIȘINĂU, 2026

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale *Arte și studii culturale* a Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice

Conducător/Consultant științific:

Victoria Melnic, doctor în studiul artelor, profesor universitar, *Maestru în Artă*

Componenta Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat:

Svetlana Badrajan, președinte, Dr., profesor universitar, *Maestru în Artă*, director al Școlii doctorale *Arte și studii culturale*, AMTAP

Victoria Melnic, conducător de doctorat, Dr., profesor universitar, *Maestru în Artă*, AMTAP

Gheorghe Mustea, referent oficial, Academician, profesor universitar, *Artist al Poporului*, AȘM

Diana Bunea, referent oficial, Dr., profesor universitar, AMTAP

Margarita Tetelea, referent oficial, Dr., conferențiar universitar, *Maestru în Artă*, USARB

Ecaterina Gîrbu, secretar științific, Dr., conferențiar universitar, *Maestru în Artă*, AMTAP

Susținerea va avea loc la **2 aprilie, 2026, ora 14.00** în ședința Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat din cadrul Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice (Chișinău, strada Alexei Mateevici, 87, sala 52). Teza și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova (Chișinău, str. 31 August 1989, 78A), biblioteca Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice (Chișinău, strada Alexei Mateevici, 87, sala de lectură) și pe paginile web ale ANACEC (www.cnaa.md) și AMTAP (<https://amtap.md>).

Secretar științific al Comisiei de susținere publică:

Ecaterina Gârbu, Dr., conf.univ., *Maestru în Artă* _____

Conducător științific:

Victoria Melnic, dr. în studiul artelor, prof. univ., *Maestru în Artă* _____

Autor:

Maria Serbinov _____

©Serbinov Maria, 2026

REPERELE CONCEPTUALE ALE TEZEI

Actualitatea și importanța cercetării rezidă în necesitatea completării lacunelor existente în studiul muzicii de cameră — în special al sonatei pentru flaut și pian — și în aprofundarea artei interpretative dedicate flautului ca instrument solistic. În ciuda potențialului său expresiv, versatilității timbrale și valorii pedagogice, acest gen rămâne insuficient documentat și analizat în literatura muzicologică. Prezenta lucrare își propune să contribuie la revalorizarea și promovarea sonatei pentru flaut și pian a compozitorilor din Republica Moldova și România.

Sonata, unul dintre cele mai vechi și mai durabile genuri ale muzicii instrumentale, și-a păstrat relevanța de-a lungul celor aproximativ cinci secole de existență printr-o adaptare continuă la diversitatea contextelor stilistice. În secolul XX, marcat de pluralismul estetic generat de transformări culturale, filosofice și tehnologice, dar și de impactul evenimentelor istorice majore, limbajul muzical a cunoscut o complexitate sporită și a deschis noi modalități de expresie. În acest cadru, sonata pentru flaut și pian s-a afirmat ca un veritabil spațiu de experiment, în care se explorează nuanțe stilistice și resurse timbrale inedite.

Evoluția genului a cunoscut etape distincte: de la consacrarea flautului în creația camerală a secolelor XVII–XVIII, ilustrată prin lucrările lui J.S. Bach, G.Ph. Handel și G. Telemann, la relativa retragere din perioada romantismului și până la revitalizarea spectaculoasă din secolul XX. Această renaștere a fost stimulată de influența impresionismului și a curentelor moderne, cu contribuții importante ale școlii franceze și ale altor școli europene. Lucrări precum *Sonata* nr. 1 (1913) și *Sonata* nr. 3 (1933) de Philippe Gaubert, *Sonata* de Sigfrid Karg-Elert (1918), *Sonatina Jeux* de Jacques Ibert, *Sonatina* de Darius Milhaud (1923), *Sonata* de Paul Hindemith (1936), *Sonatina* de Henri Dutilleux (1943), *Sonata* de Bohuslav Martinů (1945), *Sonatina* de Pierre Sancan (1946), *Sonata* de Joseph Jongen (1956) și celebra *Sonată* (1957) de Francis Poulenc reflectă sinteza dintre tradiție, modernitate și lirism instrumental rafinat. Compozitorii din România, iar ulterior și cei din Republica Moldova, au sprijinit prin creațiile lor dezvoltarea sonatei pentru flaut și pian. Aceștia au reușit să îmbine armonios influențele estetice europene cu elemente ale muzicii naționale. Prin integrarea măiestrită a unor procedee specifice, cum ar fi imitarea instrumentelor populare (fluier, tilincă, ocarină, cimpoi, țambal), ornamentica specifică și modurile folclorice, s-au creat lucrări care au amplificat considerabil dimensiunea expresivă și dialogul timbral dintre flaut și pian în cadrul muzicii de cameră. Cu toate acestea, numeroase lucrări valoroase rămân insuficient cercetate, rar interpretate și puțin integrate în repertoriul concertistic și pedagogic.

Prin urmare, prezenta cercetare își propune să contribuie la revalorizarea acestui patrimoniu cameral, evidențiind importanța și relevanța sonatei pentru flaut și pian în contextul identității artistice contemporane.

Scopul tezei constă în investigarea și valorificarea posibilităților tehnico-expresive ale flautului în cadrul sonatelor compuse în România și Republica Moldova în a doua jumătate a secolului XX, printr-o analiză muzicologică și interpretativă a unui repertoriu reprezentativ. Studiul urmărește evidențierea trăsăturilor distinctive ale lucrărilor examinate, în raport cu tendințele stilistice ale muzicii contemporane și cu specificul componistic național.

Realizarea acestui scop prevede următoarele **obiective**:

1. Identificarea și selectarea unui ansamblu relevant de sonate pentru flaut și pian semnate de compozitori din Republica Moldova și România din perioada vizată;
2. investigarea cadrului teoretic și istoric privind evoluția genului sonatei, punând în evidență creația românească și moldovenească din a doua jumătate a secolului XX;
3. analiza structurală și stilistică a lucrărilor selectate, cu accent pe modul de tratare a flautului ca instrument solistic în dialog cu pianul;
4. explorarea noilor mijloace de expresivitate și a posibilităților interpretative oferite de repertoriul contemporan pentru flaut și pian;
5. realizarea analizei artistico-interpretative a sonatelor selectate, menită să releve profunzimea stilistică și tehnică a acestora;
6. studierea particularităților interpretative ale sonatelor cercetate și formularea de recomandări practice și metodologice, proiectate să sprijine interpreții în depășirea provocărilor tehnice și expresive și să contribuie la actualizarea repertoriului didactic;
7. integrarea și promovarea sonatelor pentru flaut și pian din România și Republica Moldova în repertoriul interpretativ contemporan și în mediul educațional de specialitate.

Noutatea lucrării constă în abordarea integrată a sonatei pentru flaut și pian în spațiul cultural românesc și moldovenesc din a doua jumătate a secolului XX, dintr-o dublă perspectivă — muzicologică și interpretativă. Studiul propune completarea unui domeniu insuficient cercetat în literatura de specialitate, în care numeroase lucrări valoroase au fost fie ignorate, fie abordate parțial, fără o contextualizare estetică și tehnică riguroasă. Prin analiza stilistică și structurală a unui repertoriu cameral relevant, cercetarea urmărește evidențierea particularităților componistice, a influențelor estetice și a contribuției fiecărui autor la dezvoltarea genului. În același timp, sunt explorate mijloacele tehnico-expresive specifice flautului, în raport cu partitura pianului, oferind o înțelegere aprofundată a rolului celor două instrumente în cadrul muzicii de cameră contemporane.

Noutatea și originalitatea conceptului artistic derivă din introducerea în circuitul interpretativ și științific a unor lucrări cameral-instrumentale puțin sau deloc promovate, compuse în Republica Moldova și România. Aceste sonate, deși valoroase din punct de vedere componistic și expresiv, au fost rareori interpretate sau cercetate, fiind astfel inaccesibile muzicienilor, pedagogilor și publicului. Originalitatea lucrării constă în îmbinarea cercetării analitice cu realizarea a trei recitaluri doctorale, care au valorificat repertoriul studiat într-o formă scenică interpretativă. Acest demers artistic propune o recontextualizare a sonatei pentru flaut și pian, ca gen expresiv și formativ, și contribuie la afirmarea patrimoniului muzical autohton prin interpretare concertistică și prezentare pedagogică.

Baza teoretică și metodologică

Pentru realizarea obiectivelor propuse în teză, au fost utilizate metode fundamentale ale muzicologiei, bazate pe analiza complexă a creațiilor muzicale. Aceasta a permis elucidarea aspectelor extra-muzicale (istorice, socioculturale etc.), identificarea curentelor muzical-stilistice în care se încadrează sonatele studiate și evidențierea particularităților structural-compoziționale ale discursului muzical. În acest context, au fost aplicate metode specifice disciplinelor muzical-teoretice și istorice, precum teoria formelor, armonia, polifonia, istoria muzicii și etnomuzicologia, completate de abordări din domeniul teoriei și istoriei artei interpretative. Dat fiind că scopul tezei vizează problematica interpretativă a creațiilor camerale, s-a recurs la analiza compozițional-stilistică a sonatelor pentru flaut și pian, alături de experimentarea interpretativă și implementarea practică a unor procedee tehnice și artistice. Aceste metode au facilitat conexiunea dintre cercetarea teoretică și componenta practică a proiectului nostru doctoral realizată prin valorificarea scenică a sonatelor semnate de compozitori din Republica Moldova și România, contribuind la formularea unor noi modele interpretative.

Baza metodologică a tezei se fundamentează pe o abordare interdisciplinară, îmbinând analiza teoretică cu cercetarea istorico-stilistică, documentarea biografică și analiza interpretativă. Demersul investigativ combină metodele de analiză stilistică, structural-formală și istorico-comparativă, având drept scop evidențierea particularităților componistice, a tehnicilor de scriitură specifice secolului XX, a interferențelor dintre tradiție și inovație, precum și a influențelor stilistice universale.

În ansamblu, analiza s-a concentrat pe aspectele obiective ale compoziției (formă, limbaj, tratarea instrumentelor), dar și pe valențele expresive și semnificațiile estetice ale lucrărilor, oferind recomandări interpretative orientate spre valorificarea artistică a repertoriului cercetat.

Suportul metodologic al tezei se bazează pe lucrări muzicologice fundamentale și aplicative, cu tematică variată, incluzând monografiile, articole științifice și studii de sinteză,

realizate de cercetători din Republica Moldova, România și din mediul internațional. Diversitatea acestor contribuții oferă un cadru solid pentru analiza fenomenelor muzicale contemporane și pentru formularea concluziilor tezei. Fundamentarea teoretică și metodologică a demersului nostru se sprijină pe contribuții relevante privind evoluția sonatei pentru flaut și pian, aspectele interpretative ale muzicii de cameră pentru această formulă, precum și pe lucrări consacrate istoriei, pedagogiei și tehnicii interpretative la flaut. De asemenea, au fost integrate surse referitoare la creația compozitorilor din Republica Moldova și România, precum și studii dedicate specificului muzicii naționale, limbajului muzical și direcțiilor stilistice ale secolului XX, inclusiv celor ce reflectă tradiția muzicii populare. În demersul de investigare a sonatei pentru flaut și pian în creația compozitorilor români și basarabeni din a doua jumătate a secolului XX, s-au utilizat următoarele surse:

1. **Studii de specialitate și lucrări teoretice** care au oferit suport conceptual în fundamentarea demersului analitic, în înțelegerea particularităților și evoluției genului de sonată, stilurilor componistice ale secolului XX, precum cărțile lui W. G. Berger [1], D. Bughici [2], N. Goriuhina [24], C. Kohoutek [25], E. Nazaikinskii [27] ș.a.

2. **Cercetări privind istoria muzicii din România și Republica Moldova**, consultate în vederea studierii contextului componistic și a biografiilor autorilor analizați, printre care: *Sonatele cu pian ale lui Sigismund Toduță, Nel mezzo dell' camin'* de M. Gavriș [7], *Muzica românească între anii 1944-2000* de V. Sandu-Dediu [16], *Creația componistică din Republica Moldova la confluența secolelor XX-XXI* de E. Mironenco [26], *Muzica instrumentală și vocală de cameră din Moldova* de P. Rotaru [15], rezumatele tezelor de doctorat *Constantin Silvestri – activitatea de creație. Aspecte generale și considerații stilistice* de O. Răceu Marc [13], monografia *Compozitorul Vladimir Ciolac: Orientări stilistice în creația cu tematica religioasă* de E. Gîrbu [9], articole și studii din culegeri științifice și în reviste de specialitate semnate de O.-L. Cosma, V. Axionov, C. Bura, D. Voiculescu și H.P. Türk, V. Melnic, N. Pînzaru, N. Chiciuc, S. Țircunova, O. Nemescu, Șt. Niculescu, I. Miliutina, L. Coman, V. Dimoftache, F. Laszlo, L. Manolache, L. Vasiliu ș.a.

3. **Surse lexicografice și repertoriale:** *Compozitori și muzicologi din Moldova. Lexicon bibliografic* de G. Ciaicovschi-Mereșanu [4], *Repertoriul general al creației muzicale din Republica Moldova (ultimele două decenii ale sec. XX)* de I. Ciobanu-Suhomlin [5], *Repertoriul creației muzicale românești pentru instrumente de suflat* de V. Ghiță [8] ș.a.

4. **Literatura dedicată instrumentelor de suflat și repertoriului flautistic** reunește lucrări fundamentale de teorie și metodică semnate de N. Gâscă [6] și I. Goia [10]), cercetări doctorale și studii aplicate asupra evoluției artei interpretative în Republica Moldova și spațiul

românesc elaborate de A. Cazac [3], A. Gusarova [11], L. Palade [12], A. Todică [17], precum și contribuții privind specificul muzicii de cameră și problemele interpretării (de exemplu, M. D. Răducanu [14]). dimensiunea internațională este reflectată prin lucrări de referință asupra istoriei și repertoriului flautului în secolul XX semnate de L. De Lorenzo [19], N. Toff [20], M. Abdurahmanova [23], B. Trizno [29], completate de tratate moderne privind tehnicile contemporane de P.-Y. Artaud [21] ș.a.). În domeniul metodicii interpretative, contribuțiile lui T. Böhm [18], M. Moyse [22] și N. Platonov [28] rămân unele din cele mai esențiale pentru formarea tehnică și artistică a interpreților.

5. Surse primare utilizate în procesul cercetării: partiturile sonatelor investigate, în ediții publicate sau manuscrise: Sonata pentru flaut și pian de Anfisa Fiodorova (ediție de note muzicale cu comentarii metodico- didactice, îngrijită de M. Serbinov) [30]; Sonata pentru flaut și pian de Constantin Silvestri (ediție critică de C. Ionescu-Vovu) [31]; Sonata nr. 1 pentru flaut și pian de Sigismund Toduță [32]; Sonata nr. 2 pentru flaut și pian de Sigismund Toduță (ediție îngrijită de Roșu/Măgureanu) [33]; manuscrisele originale ale sonatelor de Sorin Lerescu [37], Serafim Buzilă [35], Pavel Rusu [38], Vladimir Ciolac [36] și autobiografia compozitorului Serafim Buzilă [34].

Importanța teoretică constă în contribuția sa la completarea cadrului de constituire a sonatei pentru flaut și pian în spațiul muzical-artistic al Republicii Moldova și României din a doua jumătate a secolului XX, realizată prin analiza celor mai reprezentative creații ale genului semnate de compozitorii din acest areal cultural.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în oferirea unui cadru teoretic și practic pentru aprofundarea repertoriului cameral contemporan dedicat flautului și pianului, în formularea unor recomandări interpretative și metodologice utile interpreților, profesorilor și studenților, precum și în promovarea creațiilor analizate în scenă și în programele de studii, contribuind la diversificarea resurselor pedagogice și la îmbogățirea repertoriului cameral abordat în **Implementarea rezultatelor științifice.** instituțiile de învățământ artistic.

Rezultatele științifice ale cercetării pot fi valorificate în activitatea educațională și artistică desfășurată în instituțiile de învățământ muzical de nivel mediu și superior. Acestea sunt aplicabile în cadrul specializării *Flaut*, la discipline precum *Ansamblu cameral*, *Instrument*, *Istoria muzicii naționale* și *Istoria artei interpretative instrumentale (instrumente de suflat)*, precum și în cadrul programelor de masterat și de perfecționare profesională. Concluziile și recomandările formulate pot constitui un suport util pentru interpreți și cadre didactice în selecția, pregătirea și promovarea repertoriului național pentru flaut și pian,

sprijinind integrarea acestuia pe scenele de concert și în festivalurile de profil, contribuind, astfel, la valorificarea și afirmarea patrimoniului muzical din România și Republica Moldova.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Teza de doctorat a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale *Studiul Artelor și Culturologie* din cadrul Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice. Lucrarea a fost discutată în ședințele Comisiei de îndrumare și ale Comisiei de susținere preliminară cu prezența unui reprezentant al Consiliului științific și al unui expert extern, fiind recomandată pentru susținerea publică. Rezultatele științifice ale cercetării au fost validate prin prezentarea referatelor în cadrul a șapte conferințe științifice naționale și internaționale, desfășurate între anii 2021–2024, organizate de: Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice; Academia de Științe a Moldovei; Universitatea Națională de Arte *George Enescu* din Iași, România; Societatea Internațională de Studii Muzicale din Gyula, Ungaria. Conținutul tezei se reflectă în 6 articole științifice și 7 teze publicate, precum și în cele trei recitaluri doctorale susținute, alături de mai multe participări în concerte, inclusiv în cadrul Festivalului *Zilele Muzicii Noi*, ediția din 2023.

CONȚINUTUL TEZEI

Lucrarea este alcătuită din introducere, două capitole analitice, concluzii generale și recomandări, respectând structura standard a unui demers științific.

Introducerea oferă o prezentare generală a temei investigate, evidențiind actualitatea și relevanța subiectului în contextul cercetărilor muzicologice contemporane. Este expusă baza metodologică necesară pentru studierea genului sonatei pentru flaut și pian în spațiul muzical românesc și moldovenesc. Sunt formulate scopul și obiectivele cercetării, precum și ipoteza de lucru. Totodată, sunt reliefate noutatea științifică, valoarea teoretică și aplicativă a rezultatelor obținute, precum și informații privind diseminarea și aprobarea acestora în cadrul conferințelor științifice și recitalurilor doctorale.

Primul capitol *Sonatele pentru flaut și pian în creația compozitorilor români în a doua jumătate a sec XX: forma, limbaj muzical și aspecte de interpretare* cuprinde introducere, trei subcapitole în care sunt analizate patru lucrări reprezentative semnate de compozitori români, selectate în baza criteriilor de relevanță estetică, inovație formală și valoare interpretativă și concluzii.

Capitolul 1 se deschide cu un compartiment introductiv unde se realizează o contextualizare istorică și stilistică a evoluției genului în cultura muzicală românească postbelică și se examinează trăsăturile definitorii ale sonatei în această perioadă.

În **subcapitolul 1.1** se analizează *Sonata pentru flaut și pian* lui C. Silvestri, în **subcapitolul 1.2** este prezentată analiza comparativă a *Sonatelor nr.1 și nr.2 pentru flaut și pian* lui S. Toduță, în **subcapitolul 1.3** se analizează *Sonata pentru flaut și pian* lui S. Lerescu. Fiecare lucrare este investigată sub aspectul structurii formale, stilisticii melodico-ritmice, dialogului timbral dintre instrumente și provocărilor interpretative pe care le implică.

Capitolul 1 se încheie cu următoarele concluzii **(1.4)**:

- Analiza sonatelor pentru flaut și pian de C. Silvestri, S. Toduță și S. Lerescu relevă o diversitate stilistică și structurală semnificativă, demonstrând evoluția acestui gen în muzica românească a secolului XX. Fiecare dintre aceste lucrări reflectă particularități ale epocii în care au fost compuse, dar și amprenta personală a fiecărui compozitor asupra formei de sonată.

- *Sonata pentru flaut și pian op. 23 nr. 2* de C. Silvestri se distinge printr-o sinteză stilistică în care neoclasicismul și neofolclorismul sunt asociate cu elemente ale limbajului modern, inclusiv cromatizarea intensă și structuri atonale. Forma tripartită tradițională (*Allegro de sonată / Scherzo / Rondo*) este susținută de un discurs muzical bine articulat, în care flautul și pianul interacționează ca doi parteneri egali. Caracterul contrastant al temelor și expresivitatea scriiturii instrumentale fac din această lucrare un exemplu de referință al genului în repertoriul românesc.

- *Sonatele pentru flaut și pian* de S. Toduță ilustrează două etape diferite ale creației sale, oferind o perspectivă asupra transformărilor stilistice și conceptuale ale compozitorului. Prima sonată, scrisă în anii 1950, adoptă un limbaj neoclasic echilibrat, reflectând influențe baroce și clasiciste, în timp ce a doua sonată, compusă la sfârșitul anilor 1980, prezintă un caracter mult mai introspectiv, fiind marcată de libertate formală și explorări timbrale mai îndrăznețe. Ambele lucrări pun în evidență modalismul ca element fundamental, diferențiat printr-o abordare diatonică în prima sonată și una cromatică în cea de-a doua. De asemenea, tratamentul instrumental subliniază o abordare concertantă, în care cele două instrumente dialoghează și își completează expresivitatea într-o manieră complexă.

- *Sonata pentru flaut și pian* de S. Lerescu aduce o contribuție inovatoare la acest gen, demonstrând o înțelegere profundă a posibilităților timbrale și expresive ale celor două instrumente. Prin contrastul dintre lejeritatea și flexibilitatea melodică a flautului și gravitatea sonoră a pianului, compozitorul creează un discurs muzical dinamic, în care elementele tematice și structurile formale sunt reinterpretate într-o manieră modernă. Partitura abundă în indicații interpretative detaliate, accentuând importanța timbrului și a relației dintre cele două instrumente, ceea ce conferă lucrării un caracter distinct în peisajul muzical contemporan românesc.

- Compararea celor patru sonate permite evidențierea unor trăsături comune, dar și a unor direcții distincte în evoluția genului. Dacă în sonatele lui C. Silvestri și S. Toduță se regăsesc

influențe ale tradiției clasice și neoclase, sonata lui S. Lerescu explorează un limbaj mai avangardist, cu un accent mai mare pe aspectele timbrale și sonoritățile instrumentale. De asemenea, tratamentul dramaturgiei ciclice diferă, variind de la succesiunea clasică de mișcări contrastante la structuri mai libere și inovatoare. Prin aceste lucrări, cei trei compozitori contribuie semnificativ la dezvoltarea sonatei pentru flaut și pian în muzica românească a secolului XX. Diversitatea abordărilor stilistice și structurale confirmă vitalitatea acestui gen și relevanța sa atât pentru interpreți, cât și pentru muzicologi. Analiza realizată subliniază valoarea acestor creații și importanța lor în repertoriul cameral, demonstrând necesitatea unei promovări mai ample a acestora în spațiul concertistic și academic.

Capitolul 2 *Sonatele pentru flaut și pian în creația compozitorilor din Republica Moldova: originalitate, tradiție și inovații* cuprinde patru **subcapitole** în care sunt analizate patru sonate pentru flaut și pian ale compozitorilor din Republica Moldova și se încheie cu **concluzii**.

La începutul capitolului se propune o radiografiere a particularităților în tratarea genului de către compozitorii basarabeni în care sunt evidențiate direcțiile stilistice dominante, inclusiv integrarea elementelor de inspirație folclorică, influențele muzicii occidentale și experimentul sonor.

În **subcapitolul 2.1** se analizează *Sonata pentru flaut și pian* lui S. Buzilă. **Subcapitolul 2.2** conține o schiță analitică despre *Sonata pentru flaut și pian* lui A. Fiodorova. **Subcapitolul 2.3** prezintă particularitățile structural-stilistice ale sonatei pentru flaut și pian *Ludus Fistula* de P. Rusu. În **subcapitolul 2.4** este cercetată *Sonata pentru flaut și pian* de V. Ciolac. Fiecare lucrare este examinată prin prisma scriiturii instrumentale, caracteristicilor idiomatice ale flautului și pianului, precum și din perspectiva interpretativă și pedagogică.

Acest capitol se finalizează cu următoarele concluzii **(2.5)**:

Analiza celor patru sonate pentru flaut și pian demonstrează diversitatea abordărilor componistice ale autorilor autohtoni, fiecare lucrare reflectând un echilibru unic între tradiție și inovație. Aceste creații evidențiază tendințe stilistice distincte, de la integrarea elementelor folclorice în limbajul modern până la adoptarea tehnicilor avansate de compoziție și explorarea noilor posibilități timbrale și expresive ale instrumentelor.

- *Sonata pentru flaut și pian* de Serafim Buzilă se remarcă prin îmbinarea rafinată a elementelor folclorice cu tehnici de compoziție tradiționale și moderne. Utilizarea frecventă a polifoniei, a principiului contrastelor (tonalitate – atonalitate, contrast tematic, diversitate ritmică) și apelarea la structura clasică de sonată conferă lucrării o identitate clară. Totodată, tehnicile interpretative necesare – ornamentica specifică muzicii tradiționale, imitarea

instrumentelor populare (fluier la flaut, cimpoi la pian) și complexitatea frazării – o fac atractivă atât pentru studiu, cât și pentru scenă.

- *Sonata pentru flaut și pian* de Anfisa Fiodorova propune o viziune diferită, axată pe o scriitură monopartită ce îmbină elemente atonale și aleatorice. Dramaturgia lucrării se bazează pe o construcție în valuri, fiecare segment muzical trecând prin expunere, dezvoltare, climax și regresie. Pe lângă provocările tehnice, această sonată solicită interpreților o înțelegere profundă a intențiilor compozitorului, implicând o atentă dozare a nuanțelor timbrale și a dinamicii pentru a reda caracterul său fluctuant.

- *Sonata Ludus Fistula* de Pavel Rusu se distinge prin sinteza dintre tradiția folclorică și tendințele muzicii occidentale din secolul XX. Structura sonatei, deși atipică, păstrează principiul contrastului tematic și utilizarea unui grup tematic bine definit. Originalitatea lucrării constă în utilizarea a trei tipuri de flaute într-o singură mișcare, explorând paleta timbrală extinsă a instrumentului. Această abordare conferă lucrării un caracter inedit, poziționând-o ca un exemplu remarcabil al inovației componistice autohtone.

- *Sonata pentru flaut și pian* de Vladimir Ciolac reflectă tendințele componistice ale anilor '70-'80, îmbinând trăsături clasico-romantice cu elemente ale gândirii muzicale moderne. Forma sa monopartită, în care se resimt funcțiile formale ale unui allegro de sonată tradițional, demonstrează tendința de a depăși tiparele prestabilite. Scriitura solicită interpreților un nivel ridicat de tehnicitate, în special din partea flautistului, care trebuie să stăpânească tehnici precum dublul *staccato*, *frullato* și frazarea *legato* pe intervale mari.

- În ansamblu, aceste patru sonate reprezintă repere importante ale repertoriului cameral pentru flaut și pian din spațiul autohton. Ele demonstrează diversitatea modalităților de abordare a acestui gen, contribuind la îmbogățirea literaturii muzicale pentru acest ansamblu. Totodată, lucrările analizate oferă interpreților oportunități de explorare a unor tehnici variate și de aprofundare a relației dintre flaut și pian, consolidând astfel patrimoniul muzical național și promovând creația autohtonă pe scena concertistică.

Compartimentul denumit **Concluzii generale și recomandări** sintetizează rezultatele obținute, conturând aportul tezei la îmbogățirea cunoașterii teoretice și interpretative privind sonata pentru flaut și pian în cele două spații culturale. Sunt identificate convergențele și particularitățile naționale ale genului, precum și direcții de cercetare viitoare, inclusiv valorificarea repertoriului analizat în învățământul artistic și circuitul concertistic.

Cercetarea desfășurată asupra sonatelor pentru flaut și pian semnate de compozitori români și basarabeni din a doua jumătate a secolului XX confirmă importanța și complexitatea acestui gen în creația camerală, precum și valențele expresive ale flautului în dialog cu pianul.

Cele opt lucrări analizate – aparținând compozitorilor Constantin Silvestri, Sigismund Toduță, Sorin Lerescu, Serafim Buzilă, Anfisa Fiodorova, Pavel Rusu și Vladimir Ciolac – oferă o imagine nuanțată asupra transformărilor stilistice, a evoluției limbajului muzical și a explorării timbrale specifice epocii.

1. Analiza cadrului istoric și stilistic a demonstrat că sonata pentru flaut și pian a cunoscut o dezvoltare organică în România și Republica Moldova, adaptându-se influențelor culturale, ideologice și estetice ale epocii. De la sonata neoclasică a lui S. Toduță (1950), marcată de echilibru și rigoare formală, până la lucrări de avangardă precum *Sonata* de S. Lerescu, traseul acestui gen se dovedește fertil și divers.

2. Studiul muzicologic existent asupra acestor lucrări este încă modest, în special în cazul compozitorilor basarabeni. Sonatele lui C. Silvestri, S. Toduță și S. Lerescu beneficiază de o vizibilitate mai mare, dar creațiile lui S. Buzilă, P. Rusu, A. Fiodorova și V. Ciolac sunt puțin promovate, în pofida valorii lor artistice și didactice.

3. În ceea ce privește identificarea direcțiilor stilistice, se remarcă mai multe direcții:

- ✓ Neoclasicismul cu influențe folclorice – în *Sonata op. 23 nr. 2* de C. Silvestri și *Sonata nr. 1* de S. Toduță, unde structura formală tradițională este îmbogățită cu modalism, cromatism și o retorică instrumentală expresivă;
- ✓ Modernismul introspectiv și timbral – în *Sonata nr. 2* de S. Toduță și *Sonata* de S. Lerescu, unde se explorează libertatea formală și expresivitatea culorii sonore;
- ✓ Integrarea folclorului autohton într-un limbaj contemporan – în *Sonata* de S. Buzilă și *Ludus Fistula* de Rusu, care oferă o viziune autohtonă originală, bazată pe imitarea instrumentelor populare și folosirea unor moduri modificate;
- ✓ Elementele atonale – în *Sonata* A. Fiodorova, care propune o construcție neconvențională, cu o dramaturgie fluidă;
- ✓ Simbioza între clasic-romantic și modern – în *Sonata* de V. Ciolac, o lucrare de tranziție stilistică ce îmbină funcțiile formale clasice cu tehnici de expresie contemporană.

4. Lucrările analizate pun în evidență o varietate de procedee componistice și resurse tehnico-executive ale flautului: de la tematica diatonică și lirică a primei sonate de S. Toduță, la cromatismul dens din sonata lui S. Lerescu, de la imitarea fluierului și a cimpoiului în *Sonata* lui S. Buzilă, la folosirea flautelor multiple (*sopranino*, *alto*, *bas*) în *Ludus Fistula* de P. Rusu. Aceste lucrări demonstrează potențialul extins al flautului, nu doar în plan melodic, ci și timbral, ritmic și expresiv.

5. Expresivitatea sonatelor este sporită de tratarea dramaturgică a discursului muzical, în care flautul nu este doar solist, ci un partener egal al pianului. Acest lucru este evident în lucrările

lui C. Silvestri, S. Toduță și S. Lerescu, dar și în sonatele basarabene, unde dialogul inter-instrumental este esențial pentru înțelegerea intenției componistice.

6. Analiza artistico-științifică a confirmat că aceste sonate reflectă o înaltă valoare componistică, prin coerența discursului, rafinamentul tehnic și conținutul expresiv. Fiecare lucrare aduce o contribuție distinctă: *Sonata* de C. Silvestri impresionează prin sinteza dintre forma clasică și limbajul modern, cea de S. Toduță prin echilibrul între tradiție și introspecție, *Sonata* lui S. Lerescu prin rafinamentul timbral, cea a lui S. Buzilă prin autenticitatea folclorică, iar lucrările A. Fiodorova, ale lui P. Rusu și V. Ciolac prin inovația structurală și tratamentul instrumental original.

7. Recomandările interpretative se conturează din provocările tehnice întâlnite: utilizarea extinsă a registrului, cerințele de articulare și frazare (C. Silvestri, P. Rusu, V. Ciolac), controlul intonației în limbaj cromatic (S. Lerescu, A. Fiodorova), alternarea flautelor și gesturile imitativ-populare (S. Buzilă). Toate acestea impun o pregătire minuțioasă, sensibilitate timbrală și o abordare interpretativă flexibilă și bine fundamentată analitic.

8. Necesitatea promovării repertoriului autohton este argumentată de concluziile acestei cercetări: sonatele analizate constituie un patrimoniu valoros, insuficient cunoscut. Ele oferă atât interpreților, cât și pedagogilor, un material bogat, atractiv și divers, care merită inclus în programele de concert și în planurile de învățământ superior artistic, contribuind astfel la valorificarea creației naționale.

Demersul analitic întreprins în această lucrare a evidențiat bogăția, diversitatea și valoarea artistică a sonatelor pentru flaut și pian din creația compozitorilor români și basarabeni ai celei de-a doua jumătăți a secolului XX. În pofida faptului că acest repertoriu este, în mare parte, puțin cercetat și rar promovat, lucrările analizate demonstrează o remarcabilă forță expresivă, o rafinată tratare a formelor și o profundă înțelegere a potențialului timbral al flautului în dialog cu pianul.

Prin abordarea comparativă și contextualizată a celor șapte lucrări, cercetarea de față a urmărit nu doar elucidarea aspectelor tehnico-formale și stilistice ale acestor sonate, ci și încurajarea redescoperirii și integrării lor în circuitul interpretativ și educațional actual. Sperăm ca această contribuție să ofere un punct de plecare pentru cercetări ulterioare în domeniul muzicii camerale românești și basarabene, dar și să constituie un îndemn pentru interpreții tineri de a explora și valorifica acest repertoriu de certă valoare artistică.

Recomandări.

1. **Introducerea în practica artistică academică și în repertoriul concertistic al interpreților din țară** a sonatelor pentru flaut și pian ale compozitorilor din Republica Moldova și România, compuse în a doua jumătate a secolului XX.
2. **Promovarea repertoriului autohton** prin editarea unor colecții de sonate pentru flaut și pian din Republica Moldova și România, însoțite de comentarii biografice, analitice și interpretative.
3. **Înregistrarea sonatelor analizate în fonoteca Radioteleviziunii Naționale**, în scopul arhivării și diseminării patrimoniului cameral național.
4. **Organizarea de masterclassuri sau ateliere tematice** dedicate repertoriului național pentru flaut și pian din a doua jumătate a secolului XX, susținute de profesori și interpreți consacrați cu participarea elevilor și studenților, pentru familiarizarea acestora cu creațiile compozitorilor din Republica Moldova și România.
5. **Implementarea materialelor cercetate în procesul de învățământ artistic**, în cadrul specializării *Flaut*, la discipline precum *Ansamblu cameral*, *Instrument*, *Istoria muzicii naționale* și *Istoria artei interpretative* (instrumente de suflat), în instituțiile de învățământ mediu și superior.
6. **Continuarea cercetării în acest domeniu** prin identificarea, analiza și promovarea sonatelor și altor lucrări pentru flaut și pian create de compozitorii din Republica Moldova și România, prin publicații științifice și evenimente dedicate.
7. **Editarea unei monografii dedicate sonatelor pentru flaut și pian** ale compozitorilor din Republica Moldova și România din a doua jumătate a secolului XX, ca material de referință pentru interpreți, pedagogi și cercetători.

BIBLIOGRAFIE

1. Berger W. G. Teoria generală a sonatei. București: Editura Muzicală, 1987. 287 p.
 2. Bughici D. Suita și sonata. București: Editura Muzicală a UCMR, 1965. 342 p.
 3. Cazac A. Instrumentele de suflat în arta interpretativă din Republica Moldova (anii '20-'80 ai secolului al XX-lea). Autoreferatul tezei de doctor în studiul artelor. Chișinău, 2011. 28 p.
 4. Ciaicovschi-Mereșanu G. Compozitori și muzicologi din Moldova. Lexicon bibliografic. Chișinău: Universitas, 1992. 263 p.
 5. Ciobanu-Suhomlin I. Repertoriu general al creației muzicale din Republica Moldova (ultimele două decenii ale secolului XX). Chișinău: Cartea Moldovei, 2006. 332 p.
 6. Gâscă N. Tratat de teoria instrumentelor. București: Editura Muzicală, 1998. 190 p.
 7. Gavriș M., Sonatele cu pian ale lui Sigismund Toduță, *Nel mezzo dell' camin'*, Ed. Arpeggione, Cluj- Napoca, 2005.
 8. Ghiță V. Repertoriul creației muzicale românești pentru instrumente de suflat. Disponibil online <https://pdfcoffee.com/valentin-ghita-repertoriul-creaiei-muzicale-romaneti-pentru-instrumente-de-suflat-pdf-free.html> (vizitat 08.07.2024).
 9. Gîrbu E. Compozitorul Vladimir Ciolac: Orientări stilistice în creația cu tematica religioasă: Monografie. Chișinău: Pontos, 2018. 362 p.
 10. Goia I. Metodica studierii și predării instrumentelor de suflat. Iași: Conservatorul George Enescu, 1985, 312 p.
 11. Gusarova A. Flautul în muzica instrumentală de cameră a compozitorilor din Republica Moldova în a doua jumătate a secolului XX – începutul secolului XXI. Autoreferatul tezei de doctor în studiul artelor. Chișinău: s.n. 2018. 29 p.
 12. Palade L. Avatarurile genului sonatei în repertoriul cameral românesc pentru flaut și pian. Rezumatul tezei de doctorat. UNM București, 2023. Disponibil online <https://www.unmb.ro/wp-content/uploads/2023/11/Rezumatul-tezei-de-doctorat-3.pdf> (vizitat 15.01.2025).
 13. Răceu Marc O. Constantin Silvestri – activitatea de creație. Aspecte generale și considerații stilistice. Academia de Muzică *Gheorghe Dima*, Cluj-Napoca, p. 157-191. https://www.musicologypapers.edituramediamusica.ro/images/Reviste/LM_XXX-1_07_Octavian_Raceu_Marc.pdf (vizitat 18.02.2024).
 14. Răducanu M. D. Introducere în teoria interpretării muzicale, Ed. Dan, Iași, 2003.
 15. Rotaru P. Muzica instrumentală și vocală de cameră din Moldova. Chișinău: Business-elita SRL, 2007. 104 p.
 16. Sandu-Dediu V. Muzica românească între anii 1944-2000. București: Ed. Muzicală, 280 p.
 17. Todică A. Duo-ul românesc pentru instrumente de suflat din lemn și pian (1950-1970). Aspecte structurale și interpretative. Rezumatul tezei de doctorat. Iași, UNAGE, 2018. Disponibil online <https://www.arteiasi.ro/wp-content/uploads/2018/01/REZUMAT-Aniela-Todica.pdf> (vizitat 18.01.2023).
- În limba engleză**
18. Böhm T. The Flute and Flute Playing in Acoustical, Technical, and Artistic Aspects Traducere după: *Die Flöte und das Flötenspiel* (1871). New York: Dover Publications. Disponibil online

<https://dn790009.ca.archive.org/0/items/flutefluteplayi00bh/flutefluteplayi00bh.pdf>.
(vizitat 18.05.2022).

19. De Lorenzo L. My Complete Story of the Flute. Lubbock, Texas: Texas Tech University Press. xiv + 660 p. Disponibil online <https://archive.org/details/mycompletestoryo0000delo> (vizitat 18.05.2022).
20. Toff N. The Flute Book: A Complete Guide for Students and Performers. Oxford: Oxford University Press. 248 p.

În limba franceză

21. Artaud P. Flûtes au présent : traité des techniques contemporaines sur les flûtes traversières, à l'usage des compositeurs et des flûtists. Disponibil online <https://ro.scribd.com/doc/294693693/Present-Day-Flutes-by-Artaud> (vizitat 26.01.2023).
22. Moyse M. De La Sonorité. Art et technique – Flute (Enseignement complet de la Flute). Disponibil online <https://ro.scribd.com/document/440910880/Moyse-flute-De-La-Sonorite> (vizitat 12.01.2022).

În limba rusă

23. Абдурахманова М. Флейта в XX веке: композиторы, исполнители, мастера, исследователи. Disponibil online <https://scientifictext.ru/images/PDF/2016/DNO-5-6/fleita-v-khkh-veke-kompozitory.pdf> (vizitat 20.01.2022).
24. Горюхина Н. Эволюция сонатной формы. Київ: Музична Україна, 1973. 310 с.
25. Когоутек, Ц. Техника композиции в музыке XX века. Москва: Музыка, 1976. 358 с.
26. Мироненко Е. Композиторское творчество в Республике Молдова на рубеже XX-XXI веков (инструментальные жанры, музыкальный театр). Кишинев: Primex Com, 2014. 9 с.
27. Назайкинский Е. Стил и жанр в музыке: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Москва: ВЛАДОС, 2003. 248 с.
28. Платонов Н. Методика обучения игре на флейте В: Методика обучения игре на духовых инструментах, очерки, вып. II, Москва: Музыка, 1966. 11 с.
29. Тризно Б. Флейта. М.: Музыка, 1963. 52 с.

Partituri editate

30. Anfisa Fiodorova. Sonata pentru flaut și pian. Ediție de note muzicale cu comentarii metodico- didactice, îngrijită de Maria Serbinov. Chișinău , Editura USM, 2025.
31. Silvestri C. Sonata pentru flaut si pian opus 23 nr. 2. Editie critica de Constantin-Ionescu Vovu. București, editura: Grafoart, 2018.
32. Toduță S. Sonata pentru flaut și pian nr.1, partitură, Editură de stat pentru literatură și artă, Întreprinderea poligrafică, Timișoara, f.a. Responsabil de carte – S.Herda, tehnoredactor – A.Crișan, corector – A.Szekely.
33. Toduță S. Sonata pentru flaut și pian nr.2: partitură. Ediție îngrijită de Roșu M., Măgureanu G. 1994, SNCFR “Filaret”.

Manuscrise

34. Buzilă S. Autobiografia
35. Buzilă S. Sonata pentru flaut și pian
36. Ciolac V. Sonata pentru flaut și pian
37. Lerescu S. Sonata pentru flaut și pian
38. Rusu P. Sonata pentru flaut și pian

LISTA PUBLICAȚIILOR LA TEMA TEZEI

1. Articole în reviste științifice

1.1 În reviste din străinătate:

1. Serbinov M. Particularitățile stilistice și compoziționale în Sonata pentru flaut și pian de Sorin Lerescu. În: *Musica academica*, Oradea 2024, nr 1, p. 62-75.

1.2 În reviste științifice de profil din Registrul Național

2. Melnic V., Serbinov M. Viziuni analitico-interpretative asupra Sonatei pentru flaut și pian de Vladimir Ciolac. În: *Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică*, 2021, nr 1 (38), p. 42-51.
3. Serbinov M. Particularități stilistice și structurale ale sonatei Ludus Fistula pentru flaut și pian de Pavel Rusu. În: *Akademios*, 2021, nr 1 (72), p. 150-154.
4. Serbinov M. Sonata pentru flaut și pian de Anfisa Fiodorova: particularități stilistice și structurale. În: *Studiul artelor și culturologie: istorie, teorie, practică*– 2021, nr 4 (41), p. 101-109.

2. Articolele științifice în culegeri

2.1 În culegeri din străinătate

1. Melnic V., Serbinov M. Forma și limbaj muzical în sonatele pentru flaut și pian de S. Toduță În: *RoAct – cultură, artă în spațiul intercultural al românilor din diaspora*, 2022, nr 2, p. 95-109.

2.2 În culegeri științifice de profil din Registrul Național

2. Serbinov M. Sonata pentru flaut și pian nr 2 de Sigismund Toduță: recomandări interpretative. În: *Învățământul artistic-dimensiuni culturale*. Chișinău: Notograf prim, 2023, p. 90-96.

Tezele comunicărilor

1. Melnic V., Serbinov M. Viziuni analitico-interpretative asupra Sonatei pentru flaut și pian de Vladimir Ciolac. În: Conferința științifică internațională „Învățământul artistic – dimensiuni culturale”, 15 mai 2020 : Tezele comunicărilor , Volumul I, Artă muzicală, Chișinău : AMTAP, 2020, p. 84
2. Serbinov M. Sonata pentru flaut și pian de Francis Poulenc în viziunea flautiștilor Jean- Pierre Rampal și Emmanuel Pahud: analize comparate de interpretare. În: Conferința internațională a școlilor doctorale Sensuri ale interpretării în cercetarea artistică, Universitatea națională de Arte George Enescu.Iași,2021, p.46
3. Serbinov M. Particularități stilistice și structurale ale sonatei Ludus Fistula pentru flaut și pian de Pavel Rusu. În: Patrimoniul de ieri- implicații în dezvoltarea societății de mâine, conferința științifică internațională (2024, Iași-Chișinău-Lviv): Conferința științifică internațională consacrată Zilei internaționale a Femeilor și fetelor cu activități în domeniul științei, ediția a IX-a, cu genericul Femeile în cercetare destine, contribuții, perspective. Chișinău 2024, p. 3

Partituri editate

1. Anfisa Fiodorova. Sonata pentru flaut și pian. Ediție de note muzicale cu comentarii metodico- didactice, îngrijită de Maria Serbinov. Chișinău , Editura USM, 2025.

COMPONENTA PRACTICĂ

1. Recital 12 aprilie 2021, sala mare AMTAP,

Maestru de concert – Maria Gheorghieva

- F.Poulenc Sonata pentru flaut și pian, p.1
- J.Ibert *Aria* pour flute et piano
- J.Ibert *Jeux* Sonatine pour flute et piano
- C.Debussy *Syrinx*
- V.Ciolac Sonata pentru flaut și pian
- V.Rotaru *Motive folclorice*

2. Recital 2 decembrie 2022, sala mare AMTAP,

Maestru de concert – Maria Gheorghieva

- Ph.Gaubert *Madrigal*
- B.Martinu Sonata pentru flaut și pian
- M. Ravel *Pavane*, transcripție pentru flaut și pian
- S.Prokofiev 5 pieces without words, (transcripție pentru flaut și pian)
- C. Saint-Saëns *Romance*, op.37 pentru flaut și pian

3. Recital 27 iunie 2023, sala mică AMTAP

Maestri de concert – Albina Mironova, Veronica Ciobanu

- A. Fiodorova Sonata pentru flaut și pian
- S.Toduță Sonata pentru flaut și pian nr. 1
- S.Toduță Sonata pentru flaut și pian nr. 2

Alte manifestări:

4. Recital 07 februarie 2023, Muzeul Național de Artă a Moldovei.

Maestru de concert – Maria Gheorghieva

5. Participarea în cadrul festivalului internațional *Zilele muzicii noi* cu *Sonata pentru flaut și pian nr. 2* de S.Toduță, 17.10.2023, Muzeul Național de Artă a Moldovei.

Maestru de concert – Veronica Ciobanu

ADNOTARE

Serbinov Maria. Posibilitățile expresive ale flautului în sonatele pentru flaut și pian ale compozitorilor din România și Republica Moldova (a doua jumătate a secolului XX). Teză de doctor în artă, specialitatea 653.01 – Muzicologie (creație). Chișinău, 2025.

Structura tezei: introducere, 2 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie cu 115 titluri, 128 pagini text de bază, 20 tabele, 106 exemple muzicale. Rezultatele sunt reflectate în 6 articole științifice, o lucrare științifico-metodică și 3 recitaluri înregistrate pe DVD.

Cuvinte-cheie: sonată pentru flaut și pian, expresivitate instrumentală, interpretare muzicală, stil muzical, repertoriu cameral, compozitori din România și din Republica Moldova.

Domeniul de studiu: creația componistică națională, muzică instrumentală de cameră.

Scopul tezei constă în investigarea și valorificarea posibilităților tehnico-expresive ale flautului în cadrul sonatelor compuse în România și Republica Moldova în a doua jumătate a secolului XX, printr-o analiză muzicologică și interpretativă a unui repertoriu reprezentativ. Studiul urmărește evidențierea trăsăturilor distinctive ale lucrărilor examinate, în raport cu tendințe stilistice ale muzicii contemporane și cu specificul componistic național.

Obiectivele: identificarea și selectarea unui ansamblu relevant de sonate pentru flaut și pian; investigarea cadrului teoretic și istoric privind evoluția genului sonatei, punând în evidență creația componistică națională; analiza structurală și stilistică a lucrărilor selectate, cu accent pe modul de tratare a flautului ca instrument solistic în dialog cu pianul; explorarea noilor mijloace de expresivitate și a posibilităților interpretative oferite de repertoriul contemporan pentru flaut și pian; realizarea analizei artistico-interpretative a sonatelor selectate, menită să releve profunzimea stilistică și tehnică a acestora; studierea particularităților interpretative ale lucrărilor cercetate, proiectate să sprijine interpretii în depășirea provocărilor tehnice și expresive și să contribuie la actualizarea repertoriului didactic; promovarea sonatelor pentru flaut și pian din România și Republica Moldova în repertoriul interpretativ contemporan și în mediul educațional de specialitate.

Noutatea lucrării constă în abordarea integrată, muzicologică și interpretativă, a sonatei pentru flaut și pian din spațiul românesc și moldovenesc al celei de-a doua jumătăți a secolului XX. Studiul completează un domeniu puțin cercetat, evidențiind lucrări valoroase adesea ignorate sau analizate fragmentar. Prin analiza stilistică și structurală a acestui repertoriu cameral, cercetarea relevă trăsăturile componistice, influențele estetice și contribuțiile autorilor la evoluția genului, explorând totodată resursele tehnico-expresive ale flautului în dialog cu pianul, pentru o mai bună înțelegere a rolului ambelor instrumente în muzica de cameră contemporană.

Noutatea și originalitatea conceptului artistic rezidă în valorificarea științifică și scenică a unor sonate cameral-instrumentale puțin cunoscute din Republica Moldova și România, valoroase din punct de vedere componistic și expresiv, dar rar interpretate și cercetate. Originalitatea demersului constă în combinarea analizei teoretice cu susținerea a trei recitaluri doctorale, prin care repertoriul a fost recontextualizat scenic, afirmând astfel genul sonatei pentru flaut și pian ca expresie artistică și resursă formativă a patrimoniului muzical autohton.

Importanța teoretică constă în contribuția sa la completarea cadrului de constituire a sonatei pentru flaut și pian în spațiul muzical-artistic al Republicii Moldova și României din a doua jumătate a secolului XX, realizată prin analiza celor mai reprezentative creații ale genului semnate de compozitorii din acest areal cultural.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în oferirea unui cadru teoretic și practic pentru aprofundarea repertoriului cameral contemporan dedicat flautului și pianului, în formularea unor recomandări interpretative și metodologice utile interpreților, profesorilor și studenților, precum și în promovarea creațiilor analizate în scenă și în programele de studii, contribuind la diversificarea resurselor pedagogice și la îmbogățirea repertoriului cameral abordat în instituțiile de învățământ artistic.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele științifice ale cercetării pot fi valorificate în activitatea educațională și artistică desfășurată în instituțiile de învățământ muzical de nivel mediu și superior. Acestea sunt aplicabile în cadrul specializării *Flaut*, la discipline precum *Ansamblu cameral*, *Instrument*, *Istoria muzicii naționale* și *Istoria artei interpretative instrumentale (instrumente de suflat)*, precum și în cadrul programelor de masterat și de perfecționare profesională. Concluziile și recomandările formulate pot constitui un suport util pentru interpreți și cadre didactice în selecția, pregătirea și promovarea repertoriului național pentru flaut și pian, sprijinind integrarea acestuia pe scenele de concert și în festivalurile de profil, contribuind, astfel, la valorificarea și afirmarea patrimoniului muzical din România și Republica Moldova.

ANNOTATION

Serbinov Maria. *The expressive possibilities of the flute in the sonatas for flute and piano by composers from Romania and the Republic of Moldova (the second half of the 20th century).* Doctoral thesis in Art, specialty 653.01 – Musicology (Creation). Chişinău, 2025.

The structure of the thesis includes: introduction, 2 chapters, general conclusions and recommendations, a bibliography of 115 titles, 128 pages of main text, 20 tables, and 106 musical examples. The results are reflected in 6 scientific articles, one scientific-methodological work, and 3 recital recordings on DVD.

Keywords: sonata for flute and piano, instrumental expressivity, musical performance, musical style, chamber repertoire, composers from Romania and the Republic of Moldova.

Field of study: national compositional creation, instrumental chamber music.

The aim of the thesis is to investigate and valorize the technical and expressive possibilities of the flute within the sonatas composed in Romania and the Republic of Moldova in the second half of the 20th century, through a musicological and interpretative analysis of a representative repertoire. The study seeks to highlight the distinctive features of the examined works in relation to stylistic tendencies of contemporary music and the specifics of national compositional output.

Objectives: identifying and selecting a relevant set of sonatas for flute and piano; investigating the theoretical and historical framework concerning the evolution of the sonata genre, emphasizing national compositional creation; structural and stylistic analysis of the selected works, with focus on the treatment of the flute as a solo instrument in dialogue with the piano; exploring new means of expressivity and interpretative possibilities offered by contemporary repertoire for flute and piano; conducting an artistic-interpretative analysis of the selected sonatas to reveal their stylistic and technical depth; studying the interpretative particularities of the examined works in order to support performers in overcoming technical and expressive challenges, and to contribute to updating the didactic repertoire; promoting the sonatas for flute and piano from Romania and the Republic of Moldova in contemporary performance repertoire and in specialized educational settings.

The novelty of the research lies in the integrated, musicological and interpretative approach to the sonata for flute and piano from the Romanian and Moldovan space of the second half of the 20th century. The study fills a scarcely researched field, bringing to light valuable works that are often overlooked or only partially analyzed. Through stylistic and structural analysis of this chamber repertoire, the research reveals compositional features, aesthetic influences, and the contributions of the authors to the evolution of the genre, while also exploring the technical-expressive resources of the flute in dialogue with the piano, for a better understanding of the role of both instruments in contemporary chamber music.

The novelty and originality of the artistic concept lie in the scientific and performative valorization of little-known chamber-instrumental sonatas from the Republic of Moldova and Romania – works that are compositionally and expressively valuable, yet rarely performed or researched.

The originality of the approach consists in combining theoretical analysis with the presentation of three doctoral recitals, through which the repertoire was recontextualized on stage, thus affirming the sonata for flute and piano as an artistic expression and a formative resource of the national musical heritage.

The theoretical importance of the thesis consists in its contribution to completing the framework surrounding the development of the flute and piano sonata in the musical-artistic space of the Republic of Moldova and Romania in the second half of the 20th century, achieved through the analysis of the most representative creations of the genre by composers from this cultural area.

The applicative value of the thesis lies in providing a theoretical and practical basis for deepening the contemporary chamber repertoire dedicated to flute and piano, in formulating interpretative and methodological recommendations useful to performers, teachers, and students, as well as in promoting the analyzed works on stage and in study programs, contributing to the diversification of pedagogical resources and the enrichment of chamber repertoire approached in artistic education institutions.

Implementation of scientific results. The scientific results of the research may be applied in educational and artistic activities carried out in secondary and higher music education institutions. They are applicable within the Flute specialization, in disciplines such as Chamber Ensemble, Instrument, History of National Music, and History of Instrumental Performance Art (wind instruments), as well as in master's programs and professional development courses. The formulated conclusions and recommendations may serve as a useful support for performers and educators in selecting, preparing, and promoting national repertoire for flute and piano, supporting its integration on concert stages and in specialized festivals, and thus contributing to the valorization and affirmation of the musical heritage of Romania and the Republic of Moldova.

Declarația privind asumarea răspunderii

Subsemnata, declar pe răspundere personală că materialele prezentate în teza de doctorat sunt rezultatul propriilor cercetări și realizări științifice. Conștientizez că, în caz contrar, urmează să suport consecințele în conformitate cu legislația în vigoare.

Serbinov Maria
Semnătura

SERBINOV MARIA

**POSIBILITĂȚILE EXPRESIVE ALE FLAUTULUI ÎN
SONATELE PENTRU FLAUT ȘI PIAN ALE
COMPOZITORILOR DIN ROMÂNIA ȘI REPUBLICA
MOLDOVA ÎN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI XX**

SPECIALITATEA 653.01 - MUZICOLOGIE (CREAȚIE)

Rezumatul tezei de doctor în arte

Aprobat spre tipar: data

Hârtie offset. Tipar offset.

Coli de tipar.: ...

Formatul hârtiei 60x84 1/16

Tiraj .. ex.

Comanda nr. .

Denumirea și adresa instituției unde a fost tipărit rezumatul